
HERINNERINGEN AAN DE GENTSE UNIVERSITEIT

In een lezersbrief, verschenen in het nr. 1, 30ste jaargang 15 januari 2001, Ghendtsche Tijdinghen, schrijft de heer Dirk Jurrjens (Granada), dat Albert Einstein, in juli 1929 op doorreis in België, te Gent in het Posthotel op de Kouter verbleef.

Hij herinnert aan de woorden die de portier van het Hotel uitsprak, toen de gevraagde taxi niet kwam opdagen: “Oast tier nog lang zal duren, zal tier rap gedaon zijn”. Vertaald in het soldatenduits van 1914-1918 “deden die woorden Einstein grondig nadenken en in een brief, gericht aan Niels Bohr, liet hij aan deze laatste dezelfde avond nog weten, dat hij in Gent een nieuwe interpretatie had gehoord van de Relativiteit van de tijd.

Naar aanleiding daarvan een anekdote in verband met Einstein, die ik zelf heb meegemaakt aan de Gentse Universiteit.

Ik behoor tot de studentengeneraties, die in de Kandidaturen Letteren en Wijsbegeerte, voorbereidend op de Rechten, in 1943 vermaarde Professoren hebben gehad en om er enkele op te noemen: Fr. Baur, De Weerd, De Bruyne, Ganshof, Franssen, Van Roosbroeck, Van Houtte, H. Van Werveke, Haesaert, Storme, Wilms en Gaston Colle, auteur van: “Les Eternels”, “Les Sourires de Béatrice”, en “Mes Alyscamps”.

Hij was een West-Vlaming, afkomstig van Tielt, die in het Frans publiceerde, in het West-Vlaams doceerde en die “Latijn” en “Logica” gaf. Hij herinnerde eraan dat in West-Vlaanderen van eertijds de dichters wiskunde onderwezen en de wis-

kundigen poëzie.

Op een sukkeldrafje, met een versleten kostuum, een grote sjaal om de hals en een ouderwets hoofddekseel op, kwam hij het lokaal, voorbehouden aan de Professoren binnen gewandeld. Hij was goed bekend omwille van zijn soms merkwaardige uitspraken en studenten van verschillende Faculteiten kwamen hem beluisteren.

Gaston Colle was het type van de filosoof, kunsthistoricus, met een klassieke vorming, maar met veel zin voor humor.

Hij kon urenlang boeiende uiteenzettingen houden over de Categorieën van het "Schone", "Les Catégories du Beau", en over het "Toeval" als een van die Categorieën.

Hij sprak over Plato, Socrates, Aristoteles, over "Dante" en de "Divina Comedia", over Shakespeare, "over Hamlet", over J.J. Rousseau, over zijn opvattingen over het leven en over God.

Hij droomde soms luidop, ging de lyrische toer op en eindigde dan gewoonlijk op een ietwat melancholische toon of stelde dan weer in vraag wat hij vooraf had uiteengezet.

Hij veroorzaakte in het Auditorium algemene hilariteit wanneer hij zegde: "Zet een aap voor een schrijfmachine, laat hem een oneindig aantal keren kloppen op de toetsen en op een dag komt er dan wel eens een Madame Bovary van Flaubert uit.

Hij sprak natuurlijk ook over Einstein, over de Relativiteitstheorie en ook over het begrip "Tijd".

Het was in ieder geval merkwaardig hem daarover aan het woord te horen. We luisterden aandachtig, namen zorgvuldig nota's maar begrepen er eerlijkheidshalve gezegd niet veel van, en zoals ze in Gent zeggen, "het ging een beetje boven onze pegel".

Het is dan ook gebeurd dat hij op een dag op het examen aan een medestudent vroeg: "Mijnheer, spreek mij ne keer over Einstein".

Antwoordend op de vraag, herhaalde de student een aantal zaken, die hij tijdens het jaar in de lessen had gehoord en sprak dus o.m. over de relativiteit van de tijd en over het Heelal dat licht gebogen is.

"En hebt ge het verstaan" : vroeg Colle.

Waarop de ondervraagde voorzichtig met "ja" antwoordde.

"Wel" zei Colle: "Ge zijt gij dan de tweede in België die het verstaan heeft, Mansion en gij, want ikzelf heb het niet verstaan. Ge moogt gaan het is voldoende."

Daarop komt onze medestudent buiten en zegt: "Wilt ge nu wat weten", Colle heeft mij gevraagd; "spreek mij ne keer over Einstein". Ik heb dat gedaan "en hebt ge het verstaan" vraagt hij mij, waarop ik "ja" heb geantwoord.

Welnu ik ben dus de tweede in België die het verstaan heeft, want Colle geeft toe dat hij het zelf niet begrepen heeft maar hij heeft er het hele jaar over gesproken. Hoe legt ge dat nu uit: zegt de student en schouder ophalend, gaat hij verder:

“knoop dat nu aan mekaar, ik moest het begrijpen, maar Colle heeft het zelf niet begrepen.

Als ik zeg dat ik Einstein heb verstaan, ben ik toch eigenlijk maar een dwaas want werkelijk begrijpen kunt ge dat niet. En als ik zeg dat ik het niet begrepen heb, ben ik in de ogen van Colle nog een grotere dommerik want dan geef ik toe dat ik het niet gestudeerd heb en buis ik mezelf. Het is onbegonnen werk. De vraag over Einstein was dus een soort valstrik.

Zo was Colle, boeiend maar altijd klaar om iemand in het ootje te nemen.

Met de glimlach gaf hij lyrische uiteenzettingen waarin hij zonderlinge ideeën ontwikkelde waarin zijn grote cultuur tot uiting kwam.

De anekdote over de examenvraag van Colle in verband met Einstein heeft lange jaren in het Universitaire midden de ronde gedaan.

Ik heb aan Prof. Gaston Colle, “aan zijn opvattingen over het leven, over God en over het schone in de kunst” altijd zeer levendige herinneringen bewaard.

De logica die later door Prof. Apostel werd gegeven was van een heel andere aard. Tot het einde toe hebben we Gaston Colle met veel aandacht beluisterd.

Wanneer ik nu over Einstein hoor spreken, denk ik nog altijd terug aan Colle en aan de verrassende manier waar hij over de latere Nobelprijswinnaar voor de Vrede sprak.

Onder het Professorenkorps in de Kandidaturen Letteren en Wijsbegeerte, nam hij een aparte plaats in.

Er moge terloops worden aan herinnerd, dat het Gents op de Gentse Universiteit altijd in ere werd gehouden, zeker door de studenten, toen ze zongen van “Mie Katoen, kom morgennoen, we zullen een pintje drinken.....” En ook door sommige Professoren. Er is zelfs een Rector geweest, die het Academisch jaar opende met een toespraak, die begon in Algemeen Beschaafd Nederlands maar na tien minuten in het Gents werd voortgezet. Men verloochent nooit zijn dialect. Tot daar een bladzijde uit het dagboek van mijn Universiteitsjaren.

G. BROGET

Dr. Juris

ERRATUM

In het artikel over de “Confrerie van Sint-Zacheus” (Gh. T. 2001 - N° 2) is op p. 102 in Noot 5 een hele regel weggefallen.

Mogen wij u vragen de volgende correctie te willen aanbrengen:

op regel 8, na het woord “Majesteyt” de volgende zin inlassen:

“in vervolgh tot translatie van eenen vrijen tittel van herberghe”, dan volgt “genaemt het *Sonneken*.”

Met onze excuses.